

Kitabu cha Danieli - Nambari Sabini na Moja

Msuko wa Kinabii: Kufunua Machukizo Manne katika Ezekieli Sura ya Nane na Umuhimu Wao katika Enzi ya Kisasa

Jeff Pippenger
2024-02-04

Machukizo manne ya Ezekieli sura ya nane yanawakilisha vizazi vinne vya Israeli ya kisasa, na mwanzo wa Israeli ya kisasa ulionyeshwa kwa mfano na mwanzo wa Israeli ya kale. Historia hizo mbili za mwanzo zinashuhudia mwisho wa Israeli ya kisasa wakati wa sheria ya Jumapili itakayokuja hivi karibuni. Vipindi viwili vya mwanzo vya Israeli, vyote wa kale wa kihalisi na wa kisasa wa kiroho, vinashuhudiwa na historia ya mwanzo wa ufalme wa kaskazini wa Israeli ulipotengana na Yuda.

Wakati Waisraeli wa kale walipotengeneza ndama wa dhahabu, walikuwa wametoka tu Misri, kama utimilifu wa unabii uliotaja kwamba Mungu angewafanya kuwa ufalme. Hadithi ya Yeroboamu, mfalme wa kwanza wa ufalme wa kaskazini wa Israeli, inajumuisha mambo hayo hayo. Yeroboamu alikuwa amekimbilia Misri akitoroka ghadhabu ya Sulemani. Alikuwa amepewa ahadi ya kinabii na nabii Ahiya kwamba angefanywa mfalme juu ya makabila kumi kati ya yale kumi na mawili. Kabla unabii huo kutimia, Yeroboamu angekimbilia Misri ili kuweka umbali kati yake na Sulemani, mpaka Sulemani alipokufa.

Ikawa wakati huo Yeroboamu alipotoka Yerusalemu, nabii Ahia Mshiloni akamkuta njiani; naye alikuwa amejivika vazi jipya; nao wawili walikuwa peke yao kondeni. Ahia akalikamata lile vazi jipya lililokuwa juu yake, akalirarua vipande kumi na viwili. Akamwambia Yeroboamu, Chukua vipande kumi; kwa kuwa Bwana, Mungu wa Israeli, asema hivi, Tazama, nitararua ufalme kutoka mkononi mwa Solomoni, nami nitakupa makabila kumi; (bali yeye atakuwa na kabila moja kwa ajili ya Daudi mtumishi wangu, na kwa ajili ya Yerusalemu, mji niliouchagua miongoni mwa makabila yote ya Israeli;) kwa sababu wameniacha, na wameiabudu Ashtorethi mungu-mke wa Wasidoni, Kemoshi mungu wa Wamoabi, na Milkomu mungu wa wana wa Amoni, wala hawakuenenda katika njia zangu, kufanya yaliyo mema machoni pangu, na kuzishika amri zangu na hukumu zangu, kama alivyofanya Daudi baba yake. Hata hivyo sitautoa ufalme wote mkononi mwake; bali nitamweka kuwa mtawala siku zote za maisha yake kwa ajili ya Daudi mtumishi wangu, niliyemchagua, kwa sababu alizishika amri zangu na maagizo yangu. Lakini nitautoa ufalme mkononi mwa mwanawe, nami nitakuupa wewe, yaani makabila kumi. Na kwa mwanawe nitampa kabila moja, ili Daudi mtumishi wangu awe na taa daima mbele zangu huko Yerusalemu, mji niliouchagua ili kuliweka jina langu humo.

Nami nitakuchukua, nawe utatawala kulingana na yote ambayo moyo wako unatamani, nawe utakuwa mfalme juu ya Israeli. Na itakuwa hivi, ukisikiliza yote ninayokuamuru, na ukitembea katika njia zangu, na ukifanya lililo sawa mbele za macho yangu, kwa kuyashika masharti yangu na amri zangu, kama alivyofanya Daudi mtumishi wangu; ndipo nitakuwa pamoja nawe, na nitakujengea nyumba imara, kama nilivyomjengea Daudi, nami nitakupa Israeli. Nami kwa

sababu hii nitautesa uzao wa Daudi, lakini si milele. Basi Solomoni akataka kumwua Yeroboamu. Naye Yeroboamu akaondoka, akakimbilia Misri kwa Shishak mfalme wa Misri, akawa huko Misri hata kufa kwa Solomoni. Na mambo mengine yote ya Solomoni, na yote aliyoyafanya, na hekima yake, je, hayakuandikwa katika kitabu cha matendo ya Solomoni? Na muda ambao Solomoni alitawala katika Yerusalemu juu ya Israeli wote ulikuwa miaka arobaini. Naye Solomoni akalala na baba zake, akazikwa katika mji wa Daudi baba yake; na Rehoboamu mwanawe akatawala mahali pake. 1 Wafalme 11:28-43.

Baada ya kifo cha mfalme Sulemani, ufalme ulipaswa kugawanywa, na Yeroboamu alipaswa kuwa mfalme juu ya makabila kumi ya kaskazini, na mwana wa Sulemani, Rehoboamu, alipaswa kuwa mfalme huko Yerusalemu. Kabla ya mgawanyo wa makabila kutokea, Yeroboamu ilimbidi atoke Misri.

Na Rehoboamu akaenda Shekemu; kwa maana Israeli wote walikuwa wamekuja Shekemu ili kumtawaza mfalme. Ikawa, Yeroboamu mwana wa Nebati, aliyekuwa bado Misri, aliposikia hayo (maana alikuwa amekimbia mbele ya uso wa mfalme Sulemani, naye Yeroboamu alikuwa akiishi Misri;) ndipo wakatuma watu, wakamwita. Basi Yeroboamu, na kusanyiko lote la Israeli, wakaja, wakamwambia Rehoboamu, wakasema, Baba yako alifanya nira yetu kuwa nzito; sasa basi, uifanye kuwa nyepesi ile huduma ngumu ya baba yako, na nira yake nzito aliyotuwekea, nasi tutakutumikia. Akawaambia, Nendeni zenu kwa siku tatu, kisha mnirudie. Basi watu wakaenda zao. 1 Wafalme 12:1-5.

Hadithi ya jinsi Rehoboamu alivyotenda kwa upumbavu katika zile siku tatu, inaweka lawama juu ya kukataa kwake kwa kipumbavu ushauri wa wazee, lakini kutengana kwa makabila kulikuwa kumetabiriwa, kwa hiyo kungetokea kwa namna moja au nyingine. Inastahili kutajwa hapa kwa ajili ya makala ya baadaye kwamba mchakato wa utengano uliainishwa mahsusni kuwa siku tatu. Falme hizo mbili ziliungana tena kuwa ufalme mmoja katika historia ya Wamileraiti, ambayo ilikuwa kipindi cha kuwasili kwa malaika watatu wa Ufunuo sura ya kumi na nne, wakati makabila ya kaskazini na ya kusini yalipoungana kuwa ufalme mmoja. Malaika hao watatu katika historia ya Wamileraiti walifaninishwa na zile siku tatu za uamuzi wa Rehoboamu. Miaka ile arobaini na sita ya kuwasili kwa malaika watatu, kuanzia 1798 hadi 1844, ilikuwa pia zile siku tatu za kiishara, ambazo Kristo alisema katika Yohana sura ya pili kwamba zingehitajika ili kulijenga tena hekalu lililoharibiwa, lakini sehemu hiyo ya somo ni kwa makala ya baadaye.

Rehoboam alipotoa tamko lake la kipumbavu mwishoni mwa siku tatu, falme ziligawanyika.

Basi Israeli wote walipoona ya kwamba mfalme hakuwasikiliza, watu wakamjibu mfalme, wakisema, Tuna sehemu gani katika Daudi? Wala hatuna urithi kwa mwana wa Yese; enendeni hemani mwenu, ee Israeli; sasa, utazame nyumba yako, Ee Daudi. Basi Israeli wakaenda hemani mwao. Lakini kwa habari ya wana wa Israeli waliokaa katika miji ya Yuda, Rehoboamu akatawala juu yao. Kisha mfalme Rehoboamu akamtuma Adoramu, aliyekuwa juu ya kazi ya kodi; nao Israeli wote wakampiga kwa mawe, hata akafa. Kwa hiyo mfalme Rehoboamu akafanya haraka, akapanda gari lake, akakimbilia Yerusalemu. Hivyo Israeli wakaasi dhidi ya nyumba ya Daudi hata leo. Ikawa, Israeli wote waliposikia kwamba Yeroboamu amekuja tena, wakatuma wakamwita aje mkutanoni, wakamfanya mfalme juu ya

Israeli wote; hakuna aliyefuata nyumba ya Daudi, isipokuwa kabila la Yuda tu. 1 Wafalme 12:16-20.

Unabii kwamba Yeroboamu angepewa ufalme ulikuwa umetimia, nao ulitimizwa wakati alipotoka Misri. Akiwa na wivu kwa sababu patakatifu pa Mungu palikuwa katika mji wa Yerusalemu, mji ambao Mungu alikuwa ameuchagua ili kuweka jina lake, Yeroboamu akaanza kuanzisha patakatifu bandia, ukuhani bandia na ibada bandia, ambavyo vilikuwa vimeamriwa kutekelezwa tu huko Yerusalemu. Kazi ya Yeroboamu ya kuanzisha mfumo bandia wa ibada katika makabila kumi ya kaskazini, inalingana moja kwa moja na uasi wa Haruni na ndama wa dhahabu, na hivyo hutoa ushuhuda mwingine, si tu kuhusu sheria ya Jumapili inayokuja karibuni, bali pia kuhusu uasi wa mwaka 1863.

Yeroboamu akasema moyoni mwake, Sasa ufalme utarudi kwa nyumba ya Daudi. Ikiwa watu hawa watakwea kwenda kutoa dhabihu katika nyumba ya Bwana huko Yerusalemu, ndipo moyo wa watu hawa utamrudia tena bwana wao, yaani Rehoboamu mfalme wa Yuda; nao wataniua, kisha wataamrudia Rehoboamu mfalme wa Yuda. Basi mfalme akafanya shauri, akatengeneza ndama wawili wa dhahabu, akawaambia, Ni taabu sana kwenu kupanda kwenda Yerusalemu; Hawa ndio miungu yenu, Ee Israeli, waliwapandisha kutoka nchi ya Misri. Akaweka mmoja huko Betheli, na mwingine akaweka huko Dani. Na jambo hilo likawa dhambi; kwa maana watu walienda kuabudu mbele ya yule mmoja, hata mpaka Dani. Akaijenga nyumba ya mahali pa juu, akawaweka makuhani kutoka miongoni mwa watu wa daraja la chini, ambao hawakuwa wa wana wa Lawi. Naye Yeroboamu akaweka sikukuu mwezi wa nane, siku ya kumi na tano ya mwezi, mfano wa sikukuu iliyo katika Yuda, naye akatoa dhabihu juu ya madhabahu. Hivyo ndivyo alivyofanya huko Betheli, akitoa dhabihu kwa wale ndama aliwatengeneza; akawaweka huko Betheli makuhani wa mahali pa juu aliyokuwa amefanya. Basi akatoa dhabihu juu ya madhabahu aliyokuwa amefanya Betheli siku ya kumi na tano ya mwezi wa nane, yaani, katika mwezi aliouazimia moyoni mwake; akaweka sikukuu kwa wana wa Israeli; akatoa dhabihu juu ya madhabahu, na akafukiza uvumba. 1 Wafalme 12:26-33.

Uasi wa Yeroboamu hutoa mstari mwingine wa ukweli wa kuuweka sambamba na uasi wa Aroni, uasi wa pembe ya Kiprotestanti mwaka 1863, na uasi wa pembe ya Kirepublikani wakati wa sheria ya Jumapili inayokuja hivi karibuni, na kwa kufanya hivyo unapanua ushuhuda wa kinabii. Katika uasi wa ndama wa dhahabu wa Aroni, Bwana alibadilisha njia iliyoamriwa ya kuwateua makuhani.

Kabla ya uasi, mzaliwa wa kwanza wa kila kabila alipaswa kuwa sehemu ya ukuhani. Lakini katika uasi wa ndama wa dhahabu wa Aroni, ni kabila la Lawi tu ndilo lililosimama pamoja na Musa. Kwa sababu hii, Mungu alibadili njia iliyoamriwa ya kuwateua wanaume kwa ajili ya ukuhani, na kuanzia wakati huo ni familia ya Lawi tu ndiyo iliyoteuliwa kuunda ukuhani.

Na Musa alipoona ya kuwa watu walikuwa uchi; (kwa maana Haruni alikuwa amewafanya kuwa uchi hata kwa aibu yao miongoni mwa maadui zao:) ndipo Musa akasimama langoni pa kambi, akasema, Ni nani aliye upande wa Bwana? Na aje kwangu. Ndipo wana wote wa Lawii wakakusanyika kwake. Akawaambia, Hivi ndivyo asemavyo Bwana Mungu wa Israeli, Kila mtu ajifunge upanga wake ubavuni, nanyi ingieni na tokeni toka lango hadi lango katika kambi

yote, muue kila mtu ndugu yake, na kila mtu rafiki yake, na kila mtu jirani yake. Wana wa Lawii wakafanya sawasawa na neno la Musa; na siku hiyo wakaanguka watu wapatao elfu tatu. Kutoka 32:25-28.

Yeroboamu alighushi kazi ambayo Mungu alikuwa ameifanya katika uasi wa Haruni, wakati Mungu alipoinua ukuhani mpya kutoka kabila la Lawi; kwa maana Yeroboamu “aliwateua watu wa daraja la chini kabisa kuwa makuhani, ambao hawakuwa miongoni mwa wana wa Lawi.” Uasi uliokuwa mwanzoni mwa ufalme wa makabila kumi ya kaskazini unalingana na uasi wa Haruni na wale waliocheza kama wapumbavu. Uasi huo ulitokea baada ya kutoka Misri, katika utimilifu wa unabii uliokuwa umeahidi kwamba ufalme ungeanzishwa. Katika matukio yote mawili, ukuhani mpya uliwekwa, jambo ambalo lilikuwa mabadiliko kutoka utaratibu wa awali wa kuchagua makuhani.

Uasi wa ndama wa dhahabu wa Haruni ulirudiwa, lakini uliongezwa maradufu na Yeroboamu, kwa kuwa alitengeneza ndama wawili wa dhahabu na kuwaweka katika miji miwili. Mji wa Dani unawakilisha uendeshaji wa dola, kwa kuwa “Dani” maana yake “kuhukumu”, na mji wa Betheli unawakilisha uendeshaji wa kanisa, kwa maana “Betheli” maana yake “nyumba ya Mungu”. Ndama wale wa dhahabu walikuwa na ishara ileile kama ndama wa Haruni, lakini kwa ushuhuda ulioongezeka wa muungano wa kanisa na dola kama unavyoonyeshwa na miji hiyo miwili. Ndama ulikuwa sadaka ya juu kabisa katika upagani, hivyo unawakilisha sadaka bandia ya Kristo. Dhahabu ni ishara ya Babeli, na ndama ulikuwa taswira ya mnyama. Kama vile Haruni alivyoweka siku ya ibada ya uongo, ndivyo pia Yeroboamu aliweka sikukuu, na akahakikisha tarehe ya sikukuu hiyo haikulingana na wakati wa ibada ya kweli huko Yerusalemu.

Vipengele vyote vya sheria ya Jumapili iliyokaribia vimewakilishwa katika ushuhuda wa uasi wa Yeroboamu; dhabihu ya uongo (ndama), Kristo wa uongo (madhabahu), sanamu ya mnyama (muungano wa Kanisa na Serikali), siku ya ibada ya uongo (Jumapili), na ukuhani bandia.

Mwanzo wa Israeli ya kale, mwanzo wa makabila kumi ya kaskazini kama ufalme, na mwanzo wa Uadventista, vyote vina vipengele vilevile vya kinabii, na kwa pamoja vinabainisha vipengele vya kinabii vya sheria ya Jumapili inayokuja hivi karibuni. Israeli ya kale ilikuwa imetoka katika utumwa wa Misri, Yeroboamu alitoka Misri ambako alikuwa amekimbilia ili kuhepa mateso ya Sulemani, na Uadventista wa Millerite ulikuwa umetoka tu katika utumwa wa upapa.

Ukuhani wa Lawii ulianzishwa wakati wa uasi wa Haruni, ukuhani bandia wa watu wa chini kabisa uliwekwa katika ushuhuda wa Yeroboamu, na Bwana alipoingia agano na Uadventista wa Wamillerite, kulingana na Petro, Wamillerite walikuwa “kizazi teule, ukuhani wa kifalme, taifa takatifu, watu wa pekee; ili mzinganze sifa za yeye aliyewaita mtoke gizani mkaingie katika nuru yake ya ajabu.” Nuru ambayo Wamillerite waliitwa kuiendea ilikuwa nuru ya vito vya Miller vilivyowakilishwa juu ya vibao viwili vya Habakuki, ambavyo, katika historia ya uasi wa Haruni, vilikuwa vimefananishwa na vibao viwili vya Amri Kumi. Giza waliloitwa kutoka humo lilikuwa Enzi za Giza za utawala wa kipapa, ambazo zilikuwa zimeashiriwa na giza la utumwa wa Misri.

Wakati Kristo alipojenga upya hekalu lililokuwa limekanyagwa na upagani pamoja na upapa, alifanya hivyo katika muda wa miaka arobaini na sita kuanzia 1798 hadi 1844. Alipokwisha

kulijenga hekalu, ndipo, kama Mjumbe wa Agano, akaja ghafula katika hekalu lake mnamo Oktoba 22, 1844, kwa kuwa alikuwa amelijenga upya hekalu lililokuwa limekanyagwa na kuharibiwa, naye pia akautakasa ukuhani uliowakilishwa na kabila la Lawi.

Lakini ni nani atakayestahimili siku ya kuja kwake? Na ni nani atakayesimama atakaponekana? Kwa maana yeye ni kama moto wa mtengenezaji, na kama sabuni ya mfua nguo; naye ataketi kama msafishaji na mtakasaji wa fedha; naye atawatakasa wana wa Lawi, na kuwasafisha kama dhahabu na fedha, ili wamtotee Bwana dhabihu katika haki. Ndipo dhabihu ya Yuda na Yerusalemu itakapopendeza kwa Bwana, kama katika siku za zamani, na kama katika miaka ya kale. Malaki 3:2-4.

Tarehe 22 Oktoba, 1844 Kristo alikuja ghafla hekaluni kwake na kuingia agano na watu waliowakilishwa na ukuhani wa Walawi, lakini kufikia mwaka 1863 walikuwa wamerudia uasi wa Haruni, na ukuhani wa Wamilleriti ukageuka kuwa ukuhani wa Walaodikia, kama unavyowakilishwa na ukuhani wa Yeroboamu wa watu wa hali ya chini kabisa, na wapumbavu wa Haruni waliokuwa wakicheza. Hata hivyo, ushuhuda wa uasi wa Yeroboamu una ushuhuda mpana zaidi kuhusu uasi wa mwaka 1863. Yeroboamu alipoanzisha mfumo wake wa uongo wa ibada, nabii kutoka Yerusalemu alitumwa kumkemea uasi wa Yeroboamu, jambo ambalo lilifananishwa na Uadventista wa Wamilleriti kuongozwa kukubali Sabato ya Amri Kumi kuwa siku ya pumziko.

Uadventista ulipokubali mwanga wa malaika wa tatu na wa patakatifu, jambo hilo likawa kimeo kwa wale Waprotestanti waliokataa mwanga uliozidi kuongezeka wa kufunguliwa kwa yaliyotiwa muhuri kulioanza wakati wa mwisho mnamo 1798. Kama vile Israeli ya kale ilisahau Sabato wakiwa katika utumwa wa Misri, vivyo hivyo kanisa jangwani lilikuwa limesahau Sabato ilipofika mwaka 1798. Mwanga uliozidi kuongezeka wa ujumbe wa saa ya hukumu ulioletwa na wafuasi wa Miller hatimaye uliwaongoza hadi kwenye patakatifu na sheria ya Mungu.

Nuru hiyo ilifika tarehe 22 Oktoba 1844, na iliwakilisha karipio dhidi ya ibada ya uongo kwa wale walioitwa watoke kabisa katika mafundisho ya uongo ya Ukatoliki. Ibada ya jua ndiyo alama ya mamlaka ya Ukatoliki juu ya makanisa yaliyorejea kundini mwake. Karipio hilo linaakiswa katika uzinduzi alioufanya Yeroboamu wa mfumo wake wa uongo wa ibada.

Yeroboamu akaagiza sikukuu katika mwezi wa nane, siku ya kumi na tano ya mwezi, kama sikukuu iliyoko Yuda, naye akatoa dhabihu juu ya madhabahu. Ndivyo alivyofanya huko Betheli, akitoa dhabihu kwa wale ndama aliowatengeneza; tena akaweka Betheli makuhani wa mahali pa juu aliyozanza. Basi akatoa dhabihu juu ya madhabahu aliyokuwa ameitengeneza huko Betheli, siku ya kumi na tano ya mwezi wa nane, yaani katika mwezi aliouazimu moyoni mwake; akaamuru sikukuu kwa wana wa Israeli; akatoa dhabihu juu ya madhabahu, akafukiza uvumba. Na tazama, mtu wa Mungu akatoka Yuda kwa neno la Bwana hata Betheli; na Yeroboamu alikuwa amesimama karibu na madhabahu ili kufukiza uvumba. Naye akapaza sauti juu ya ile madhabahu kwa neno la Bwana, akasema, Ewe madhabahu, madhabahu, Bwana asema hivi; Tazama, mtoto atazaliwa katika nyumba ya Daudi, jina lake Yosia; na juu yako atawatoa makuhani wa mahali pa juu wanaofukiza uvumba juu yako kuwa dhabihu, na mifupa ya watu itateketewa juu yako. Akatoa ishara siku ile ile, akisema, Hii ndiyo ishara aliyosema Bwana; Tazama, madhabahu itapasuka, na majivu yaliyo juu yake yatamiminika.

Ikawa, mfalme Yeroboamu aliposikia maneno ya yule mtu wa Mungu, aliyekuwa amepaza sauti juu ya madhabahu huko Betheli, akanyosha mkono wake kutoka juu ya madhabahu, akasema, Mkamate.

Na mkono wake aliounyosha juu yake ukakauka, hata hakuweza kuurudisha kwake tena. Hata madhabahu ikapasuka, na majivu yakamwagika kutoka madhabahuni, sawasawa na ishara aliyotoa mtu wa Mungu kwa neno la BWANA. Ndipo mfalme akajibu akamwambia mtu wa Mungu, “Usihi sasa uso wa BWANA Mungu wako, uniombe, ili mkono wangu urudishwe tena.” Basi mtu wa Mungu akamsihi BWANA, na mkono wa mfalme ukarudishwa kwake tena, ukawa kama ulikuwa hapo kwanza. Kisha mfalme akamwambia mtu wa Mungu, “Njoo nyumbani pamoja nami, ujitie nguvu, nami nitakupa zawadi.” Mtu wa Mungu akamwambia mfalme, “Hata ikiwa utanipa nusu ya nyumba yako, sitaingia pamoja nawe, wala sitakula mkate wala kunywa maji mahali hapa; kwa maana ndivyo nilivyoamriwa kwa neno la BWANA, nikisemewa, Usile mkate, wala usinywe maji, wala usirudi kwa njia ileile uliyoiijia.” Basi akaenda kwa njia nyingine, wala hakurudi kwa njia ile aliyokuja nayo Betheli. 1 Wafalme 12:32-13:10.

Pamoja na uasi wa ndama wa dhahabu katika ushuhuda wa Haruni na Yeroboamu, uzinduzi wenyewe wa mfumo wa uabudu wa uongo aliouanzisha Yeroboamu umejumuishwa katika ushuhuda wake. Uzinduzi huo unawakilisha utofauti kati ya ibada iliyopaswa kufanywa Yerusalemu na mfumo bandia wa Yeroboamu. Kuanzia 1798 hadi 1844, Bwana aliwatoa watu wake kutoka katika giza la utawala wa kipapa hadi katika nuru ya ajabu ya kinabii inayowakilishwa na malaika watatu wa Ufunuo 14. Makanisa ya Kiprotestanti yakakataa nuru hiyo, na kwa kufanya hivyo yakawa mabinti wa Ukatoliki mnamo 1844.

Ibada ya Yeroboamu ilikuwa mfano wa mfumo wa ibada wa Kikatoliki, na katika kisa chake ufalme wa kaskazini wa Israeli unawakilisha mfumo wa uongo wa Ukatoliki ambamo Waprotestanti wa historia ya Millerite walichagua kubaki. Alama ya mfumo huo ni ibada ya jua.

Wanawali waaminifu na wenye hekima walioingia katika Patakatifu pa Patakatifu tarehe 22 Oktoba 1844, walikuwa kemeo kwa Waprotestanti ambao hivi punde walikuwa wamerudi chini ya ushawishi wa Ukatoliki, na wakawa binti za Roma. Katika uzinduzi wa mfumo bandia wa ibada wa Yeroboamu, nabii alikuja kutoka Yuda akamkemea Yeroboamu, hivyo akiwakilisha kwa mfano wanawali waaminifu walioingia katika Patakatifu pa Patakatifu na kuongozwa kuitambua sheria ya Mungu. Hadithi ya nabii huyo na kemeo lake kwa Yeroboamu inatoa mwanga mkubwa wakati wa kuzingatia uasi wa 1863, lakini hadithi hiyo inapaswa kusubiri hadi mwisho uunganishwe na mwanzo.

Mianza ya Israeli ya kale, ufalme wa Yeroboamu, na Israeli ya kisasa yote yanaambatana, na kwa pamoja yanatoa mashahidi watatu wa mwisho wa mnyama wa nchi wa Ufunuo kumi na tatu, katika sheria ya Jumapili inayokuja hivi karibuni. Waaminifu wa Uadventista wa Millerite mnamo tarehe 22 Oktoba, 1844, wakawa pembe ya kweli ya Kiprotestanti ya mnyama wa nchi, na walifanya hivyo katika historia iliyoanza wakati wa mwisho mnamo 1798. Mwaka 1798 ulikuwa mwanzo wa ufalme wa sita wa unabii wa Biblia, yaani Marekani, na wa kuanzishwa kwa pembe ya kweli ya Kiprotestanti ya Uadventista nchini Marekani. Historia hiyo ya mwanzo inawakilisha historia ya

mwisho ya Marekani, kwa maana Yesu daima huonyesha mwisho wa jambo kwa mwanzo wa jambo.

Mashahidi watatu wa mwanzo wa Israeli ya kale, ya kisasa, na ya Yeroboamu wanaonyesha mwisho wa mnyama wa nchi, lakini pia kuna mwisho mwingine unaopaswa kuwekwa mapema kabla ya kuwasilisha ushuhuda wa nabii aliyetoka Yuda na kumkemea Yeroboamu. Historia ya mwisho inayopaswa kujumuishwa ni mwisho wa falme za kaskazini na kusini za Israeli kama unavyowakilishwa na nabii Ezeieli.

Haipaswi kusahaulika kwamba tunachoonyesha sasa ni kwamba uasi wa mwaka 1863 umetiwa alama na chukizo la kwanza katika sura ya nane ya Ezeieli, ambalo lilikuwa sanamu ya wivu. Mara tu tutakaposhughulikia mwisho wa falme za kaskazini na kusini kama zinavyowakilishwa na Ezeieli, tutakuwa na ushahidi wa kutosha zaidi kuthibitisha kwamba uasi wa 1863 ulionyeshwa kupitia uasi wa Haruni na Yeroboamu, na kwamba unatambulisha mwanzo wa kizazi cha kwanza kati ya vizazi vinne vya Uadventista wa Laodikia.

Tutaendelea na utafiti huu katika makala ijayo.

Neno la Bwana likanijia tena, likisema, Tena, wewe mwana wa mwanadamu, jitwalie fimbo moja, uiandike juu yake, Kwa Yuda, na kwa wana wa Israeli wenzake; kisha jitwalie fimbo nyingine, uiandike juu yake, Kwa Yosefu, fimbo ya Efraimu, na kwa nyumba yote ya Israeli wenzake; kisha uziunganishe moja na nyingine ziwe fimbo moja; nazo zitakuwa moja mkononi mwako. Na wana wa watu wako watakaposema nawe, wakisema, Je, hutatuonyesha maana ya hizi? Waambie, Hivi asema Bwana Mungu; Tazama, nitaitwaa fimbo ya Yosefu, iliyo mkononi mwa Efraimu, pamoja na makabila ya Israeli wenzake, nami nitaweka hiyo pamoja na fimbo ya Yuda, na kuzifanya ziwe fimbo moja, nazo zitakuwa moja mkononi mwangu. Na zile fimbo ulizoziandikia zitakuwa mkononi mwako mbele ya macho yao. Na uwaambie, Hivi asema Bwana Mungu; Tazama, nitawatoa wana wa Israeli kutoka kati ya mataifa walikokwenda, nami nitawakusanya kutoka pande zote, nami nitawaleta katika nchi yao wenyewe:

Nami nitawafanya kuwa taifa moja katika nchi juu ya milima ya Israeli; na mfalme mmoja atakuwa mfalme juu yao wote; wala hawatakuwa tena mataifa mawili, wala hawatagawanywa tena kuwa falme mbili kamwe. Wala hawatajitia unajisi tena kwa sanamu zao, wala kwa mambo yao ya machukizo, wala kwa maasi yao yote; bali nitawaokoa kutoka maskani zao zote walimotenda dhambi, nami nitawatakasaa; nao watakuwa watu wangu, nami nitakuwa Mungu wao. Naye Daudi mtumishi wangu atakuwa mfalme juu yao; nao wote watakuwa na mchungaji mmoja; nao wataenenda katika hukumu zangu, na kuzishika amri zangu, na kuzitenda. Nao watakaa katika nchi niliyompa Yakobo mtumishi wangu, ambayo baba zenu walikaa; nao watakaa humo, wao, na watoto wao, na watoto wa watoto wao, hata milele; na Daudi mtumishi wangu atakuwa mkuu wao milele. Tena nitafanya agano la amani pamoja nao; litakuwa agano la milele pamoja nao; nami nitawakalisha na kuwazidisha, na nitaweka patakatifu pangu katikati yao milele. Maskani yangu pia itakuwa pamoja nao; naam, nitakuwa Mungu wao, nao watakuwa watu wangu. Na mataifa yatatambua ya kwamba mimi Bwana hutakasa Israeli, patakatifu pangu patakapokuwa katikati yao milele. Ezeieli 37:15-28.